

Uit een preek van Ralph Erskine over Psalm 85:11: 'De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen.'

Wij zullen ADAM hier voorstellen als de gedaagde, in naam van het ganse menselijke geslacht, trillende en levende daar staande, om zijn laatste vonnis aan te horen; zijnde zijn mond gesloten, en hij verstomd wegens zijne begane zonde en misdrijf, onderhevig aan de eeuwige doodstraf en gereed om de uitvoering daarvan, over hem en zijne ganse nakomelingschap, te ondervinden; en wij zullen de verscheidene voortreffelijke leden daarnaast stellen, welke elkander ontmoeten, die de vergadering openen en die elk hare bijzondere eisen voorstellen; zullende wij daarvan spreken volgens de orde van onzen tekst.

1. De GOEDERTIERENHEID, vol zijnde van ontferming over deze ellendige, komt toetreden in de koelte van de avond en zoetelijk verlot vragende om te spreken, schoon de waarheid en de gerechtigheid aldaar ook tegenwoordig waren, en zegt: Het is waar, ik kan niet ontkennen, dat de mens gezondigd heeft en dat het billijk is, dat bij sterve; maar zijt Gij niet, o Heere! vol van ontferming en mededogen en een Heere, God, vergevende de ongerechtigheid, de overtreding en de zonde? En, alhoewel de mens gezondigd heeft en van het hoofd tot aan de voetzolen met drek en bloed bezoedeld is, zo zie echter met de ogen Uwer liefde op hem neder en verbreek toch geenszins het werk Uwer handen; hij is immers een kind van Uw maaksel, geschapen naar Uw beeld; en, schoon zijn kleed nu geheel bebloed zij, zie, is het echter Uws zoons kleed niet? Jozef is verloren, zult gij Benjamin ook laten verloren gaan? Millioenen van engelen zijn gevallen, onherstelbaar gevallen, en zal de mens ook zo geheel verdorven worden? Ach spaar hem; is hij niet klein? en zijn ziel zal leven! Ik zie wel, vervolgde de Goedertierenheid, dat de Waarheid en de Gerechtigheid of de Rechtvaardigheid, die de arme zondaar in haar ketenen gekluisterd houden, hier ook tegenwoordig zijn en gereed staan, om in deze vergadering tegen de schuldige zondaar voor haar belang en haar eer te spreken; doch laat het echter aangetekend worden in de boeken van dit hof, dat de Goedertierenheid verzoekt in dit gezelschap groot gemaakt en verheerlijkt te worden. De Goedertierenheid, haar gevoelen aldus geuit hebbende, zo komt

2. De WAARHEID, naakt en met open mond, binnentreden, om Gods getrouwheid tegen 's mensen trouweloosheid en schandelijke verraderij te verdedigen, zeggende: ik heb gehoord alles, wat de Goedertierenheid verzoekt ten voordele van de schuldige zondaar; maar Gij, o getrouw en waarachtig God! immers is het woord uit uwen mond gegaan en het is onherroepelijk; Gij hebt gezegd tegen ADAM: 'Ten dage, als gij daarvan eet, zoo zult gij den dood sterven,' Gen. 2, 17, en ziet, hij heeft van die vrucht gegeten, hij heeft gezondigd en hij moet sterven; zou er nu ja en neen zijn bij dien God, die de gerechtigheid en de waarheid heeft tot een gordel zijner lendenen? Jes. 11: 5. Moeten het woord Gods en zijn bedreiging dan ook geen kracht en uitwerking hebben? Hemel en aarde zullen voorbijgaan, doch daar zal geen tittel of jota van zijn woord op de aarde vallen; en daarom, wat de Goedertierenheid in dezen ook verzoeken moge, zoo laat het in de gedenkschriften dezer vergadering aangetekend worden, dat de Waarheid verzoekt groot gemaakt en verheven te worden, opdat haar eer, op het einde, niet verkort worde, door den eis of het geding dat de Goedertierenheid bepleit heeft. De Waarheid, aldus gesproken hebbende, gaf plaats aan haar zuster de Gerechtigheid, waarop

3. De GERECHTIGHEID of de Rechtvaardigheid toetreedt en het geding voert tegen de wederspannige zondaar, de schalen in haar hand dragende, waarin zij hem gelegd en lichter gevonden had dan ijdelheid, zeggende: hij is gewogen, doch te licht bevonden; ja niet alleen te licht bevonden en ontbloot van al de volmaaktheid en gehoorzaamheid, die

de wet eist, maar ook vervuld met al de wederspanningheid, welke zij verbiedt; gezondigd hebbende en dervende de heerlijkheid Gods, en dus rechtvaardig onderworpen aan al de bedreigingen en straffen der wet, zijnde het vonnis des eeuwigen doods; waarop de Gerechtigheid aldus vervolgt: o Gij eindeloos rechtvaardige en gerechte God! gelijk de Waarheid het vonnis van toorn en wraak tegen de zonde heeft uitgesproken, zo moet ook, gelijk Gij een rechtvaardig God zijt, aan de eindeloze wraak, welke zulk een eindeloos kwaad verdiend heeft, volkomen voldaan worden. Deze gedaagde is mijn gevangene en hij zal niet vrij komen, eer ik volle voldoening verkregen heb en mijn zwaard van bloed dronken zij; want Mijn is de wrake en Ik zal het vergelden, spreekt de Heere; en Ik zal den schuldige geenszins onschuldig houden; daarom, laat het in dit hof aangetekend worden, dat de Rechtvaardigheid verhoogd en de Gerechtigheid verheerlijkt moet worden, met een volkomen voldoening; dit wordt geëist, dit wordt verzocht in den naam van den rechtvaardige en gerechte Rechter van het heelal: zou ook de Rechter der ganse aarde geen recht doen?' Gen. 18: 25. Tot zover was het gezegde van de Gerechtigheid. Wat nu? Zal het verzoek van de Goedertierenheid ten enenmale vervallen door deze krachtige redenen en van het tegengeding van de Waarheid en de Gerechtigheid? Is er dan niet één vriend in dit hof, om de partij van de Goedertierenheid op zich te nemen? O ja, daar is er een, en daarop kwam onmiddellijk:

4. De VREDE, zacht en vriendelijk aantreden, met een olijftak in de hand, zeggende: grimmigheid is bij mij niet; mag ik nu, ten behoeve van het menselijk geslacht, een woord spreken? Mag ik een zacht woord inbrengen tegen de eis van de Waarheid en de Gerechtigheid, welke zij tegen het verzoek van de Goedertierenheid hebben ingebracht? Want een zacht woord keert de grimmigheid af, Spreuk. 15: 1. Nadat nu de Vrede aldus gehoor verzocht had en zulks toegestaan was, stelde zij dezen voorslag van herstelling voor, zeggende: O, Gij God des vredes! Kan er geen verzoening teweeggebracht, geen zoenmiddel uitgedacht worden, tussen Uw majesteit en Uw schepsel? Zou er niet iemand gevonden kunnen worden, die voor hetzelfde in de bres springt en Uw toorn draagt, om Borg te worden voor die grote schuldenaar, om die armen gevangene te verlossen en voor hem kwijtschelding te verwerven? Zou er dan niet iemand gevonden kunnen worden, die deze breuk zou kunnen en willen helen, door de eer van Uw Waarheid te staven en aan de eis van Uw Gerechtigheid te voldoen, om aldus de weg te banen, waardoor ook de eis en het verzoek van de Goedertierenheid wordt toegestaan, opdat alzo al deze verschillen vreedzaam mochten worden bijgelegd, zodat wij eendrachtig met elkander te samenstemmen en, de een de ander kust. O! kan er dan niet een vredemaker uitgevonden worden, in wie wij al onze eisen op eenmaal te gelijk voldaan vinden? Indien zulk een uitgevonden kon worden, gewisselijk Zijn Naam zou met recht genaamd worden: Wonderlijk, Raad, enz. en Vredevorst.

Deze voorslag des vredes, bij de overige geheimschriften van het hof des hemels aangetekend, en dit voorstel zo vreedzaam en aannemelijk zijnde, kon geen lid van die hoge vergadering die verwerpen. De grote vraag bleef echter nog over: hoe zulks teweeggebracht zou kunnen worden? Want, wanneer enig mens tegen zijns gelijken zondigt, zo zou een ander mens dit somtijds nog wel kunnen beslissen; maar, wanneer de mens tegen Jehova gezondigd heeft, wie zal hem tot voorspraak zijn? En als een oneindige Majesteit beledigd is, wie zal er onder de eindige schepsels gevonden worden, in staat, om aan haar te voldoen? Of wat zal er tegen des groten Konings verlies kunnen opwegen? Waarmede zal hij den Heere tegenkomen en zich buigen voor de hoge God? Zal hij het doen met duizenden van rammen en tienduizenden van oliebekken, of zal hij de vrucht zijns buiks geven voor de zonde zijner ziel? Mich. 6: 6, 7. Neen! o neen! want slachtoffer en offerande heeft Hij niet gewild; en het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonde wegnemen zou. Hebr. 10: 4, 5. Maar wat dan? Zullen de engelen

borgen kunnen zijn voor de zonden der mensen? Verre van daar; want hoe gaarne zij zulks ook zouden mogen willen doen, zo zijn zij daartoe buiten staat; zij hebben alleen olie genoeg in hun vaten voor hun eigen lampen. Op welke wijze zal het dan kunnen geschieden? Hierop zeide de Vrede: Laat ons niet langer dralen; dewijl wij de eindeloze Wijsheid in ons gezelschap hier tegenwoordig hebben, zo laat ons haar oordeel eens horen over deze vreedzame voorslag, namelijk: of het ook wel mogelijk zij, dat er zulk een persoon gevonden zou kunnen worden, waarin wij eindelijk allen eendrachtig kunnen te samenstemmen?

Toen zette zich de Wijsheid neder op de geheimraadsbank en, vol van ogen zijnde, zo besliste zij, statig en op een gelukkige wijze, dit zo twijfelachtig geschilpunt: Het is nut, zeide zij, dat er een sterve, opdat het gehele volk des menselijken geslachts niet verloren ga; doch dit moet zulk een Rechtvaardige zijn, dat hij velen rechtvaardigen kan; ja Hij, Die dit grote werk ondernemen zal, moet eindig zijn, om te kunnen sterven, oneindig om de dood te kunnen overwinnen, zowel als om aan de oneindige Gerechtigheid te voldoen: maar ziet, onder alle schepselen, die God ooit geformeerd heeft, is er nooit zodanig een gevonden en zal er ook nooit gevonden worden: dit kan alleen de Zoon Gods, de tweede Persoon in de aanbiddelijke Drieenheid, indien het Hem behaagt, door een onuitsprekelijke verborgenheid, vlees te worden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden," Gal. 4: 4, 5. Opdat Hij, Die geen zonde gekend heeft, voor den mens zonde worden zoude; ten einde de mens, die geen rechtvaardigheid had, zou worden rechtvaardigd Gods in Hem, 2 Cor. 5: 21. Aldus zou de Goedertierenheid groot gemaakt, de Waarheid gerechtvaardigd, de Rechtvaardigheid gehandhaafd, de Gerechtigheid voldaan, de Vrede gesloten en al de partijen volkomen voldaan kunnen worden. Zodra had niet de Wijsheid voorgesteld, hoe die voorslag des vredes ten uitvoer gebracht kon worden, of alle partijen luisterden, om zo te spreken, met zeer veel genoegen en ondertekenden gaarne en gewillig dit gezegende voorstel; waarop dan ook de hemel en de aarde zich onmiddellijk verenigden in een plechtige dankzegging, zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in den mensen een welbehagen. Luk. 2: 14. Op deze wijze zijn nu deze verschillende eigenschappen Gods verzoend en de leden van dat heerlijke gezelschap, welke geheel met elkander schenen te verschillen, omhelsden elkander, want de Goedertierenheid en de Waarheid hadden elkander ontmoet en de Gerechtigheid en de Vrede hadden elkander gekust.

Joannes Vollenhove heeft het als volgt in dichtvorm samengevat:

Rechtvaardigheid drong aan op straf,
genade vroeg om vrijgeleide.
Hier trad Gods wijsheid tussenbeide,
die allebei voldoening gaf.
O wonderbare gunstbetoning,
o licht, dat zich van 't kruis verspreidt!
Hier schittert Gods gerechtigheid,
hier straalt genadige verschoning.

GODS DEUGDEN

Die 't lust een reeks van wonderheden
't aanschouwen, heeft wel dub'ble reden
te nad'ren tot dit groot gezicht.
Zo groot, zo heug'lijk en genoeg'lijk,
zo God-betaamlijk en welvoeg'lijk,
dat schepsels wijsheid daarvoor zwicht.

Trek dan de schoenen van uw voeten,
gij, die dit werk nu zult ontmoeten,
die lust hebt op dit heilig land.
Tot zielenut, u neer te zetten,
zie hier iets waards, om op te letten:
een braambos die zeer hevig brandt.

En niet verteert, 't zijn wonderheden,
ver boven menselijke rede,
't verstand van 't vlees kan daar niet bij.
Hier kunnen maar geopend' ogen
zich als verrukt en opgetogen
verzadigen, verheugd en blij.

Wie zou ooit zulk een weg uitdenken,
waarin God, zonder d' eer te krenken
van Zijn volmaaktheên; evenwel
des zondaars God opnieuw kon wezen?
Daar zulk een scheiding was gerezen
door 't zondigen van de rebel.

Noch mens, noch engel kon men vinden,
bekwaam om deze knoop t' ontbinden;
de kloof was te oneindig groot
voor schepsels macht, om die te helen.
Dus bleef het, als met wagenzelen.
geboeid, gekluisterd en in nood.

Maar hoor hier Gods volmaaktheên spreken,
als in pleidooi, daar d' afgeweken
ellend'ling staat bij 't rechtsgeding.
Verstomd, om 't vonnis, hem beschoren
met veel ontroering aan te horen,
terwijl de GOEDHEID dus aanving.

Het is wel waar, de mens moet sterven
en voor altoos Gods gunste derven.
Rechtvaardig heeft hij dat verdiend;
maar wilt G' U over hem ontfermen
en voor dat oordeel hem beschermen;
Gij zijt niet met zijn dood gediend.

De WAARHEID, naakt, met open monde,
treedt toe, en zegt: 'Op 's mensen zonde
is eens voorgoed de dood bedreigd.
Zal God een God der Waarheid blijven,
zo moet Zijn Woord ook vast beklijven,
'k ben nergens anders toe geneigd.

Hij heeft verbroken alle banden.'
GERECHTIGHEID hield in haar handen
een weegschaal, en kwam statig aan.
En sprak: 'Ik heb de mens der zonde
gewogen, en te licht bevonden,
geen gunst kan met het recht bestaan.'

Daarop verschijnt met zachte treden,
en minnelijk gelaat, de VREDE,
met een olijftak in Haar hand.
En sprak: 'Wél, is er dan geen Borge,
om voor de arme mens te zorgen,
en hem te redden uit die stand?'

De WIJSHEID, die men raad ging vragen,
sprak zo: 'De straf moet iemand dragen.
Ja, één voor 't uitverkoren zaad.'
Waarop Zij vriend'lijk ging vertonen,
dat niemand 't zijn kon, dan Gods Zone,
des armen zondaars Toeverlaat.

Waarop Partijen saam vergad'ren
en op het liefelijkste paren,
in d' allerzoetste harmonie.
Terwijl Zij nu elkander kussen
en 't vuur van 's Hemels wrake blussen,
waardoor de doemeling raakt vrij.

Geen wonder, dat een rij van eng'len
haar stemmen door elkander streng'len,
ons van omhoog, te saam geschaard,
toejuichen: 'Eer zij God hier boven,
kom laat ons saam de Koning loven,
de Oorzaak van de vree op aard.'

Dat God ons Sion wil aanschouwen
en haar vervallen muren bouwen.
Dat Goedheid, Waarheid, Recht en Vree
elkander hier ook mochten kussen.
Dit gunn' de Hemel. Ondertussen
is 't mijne wens, mijn zucht en beê.

J.V. Boskoop, 1755.

Gedicht naar aanleiding van een preek van Ralph Erskine
over Psalm 85:11:
'De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten,
de gerechtigheid en vrede zullen *elkander* kussen.'